

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și strălămate:

Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zriinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Cuvintele Coroanei și unanimitatea națională.

București, 23 Dec.

Comisiunea adunării deputaților remițând suveranului adresa de răspuns la mesajul tronului, nu a îndeplinit numai o simplă formalitate constituțională, de obicei reprezentând votul majorității parlamentare. În adresa de răspuns a Camerei, înmănată Vineri, s'a adus Coroanei expresiunea unanimității gândurilor și sentimentelor reprezentanței naționale, ale cărei preocupări se îndreaptă cu drept cuvânt numai spre aceea ce formează, — în frământările zilelor de azi, — grija prefacerilor cari vor ieși din rezultatele definitive ale războiului european.

Niciodată, poate, expresiunea acestei unanimități naționale, — guvern, parlament și opinie publică la oaltă, — nu a reprezentat în mai sincer acord toate sufletele românești.

De altfel nota exactă a situațiunii acestuia, nu putea fi mai bine adusă la cunoștința țării, în cuvinte mai luminoase, decât acele rostite de M. S. regele cu prilejul primirii adresei de răspuns la mesaj.

Constatând, că „în toate împrejurările astfel se poate face în jurul tronului unirea în folosul intereselor obștești”, suveranul a pecetluit unanimitatea de care face dovadă în aceste grele vremuri, adunarea deputaților, adăugând: „în unirea simțimentelor dvre, is-

vorâte dintr'un patriotism cald și luminat, găsec cel mai puternic sprijin în aceste momente de mare răspundere prin care trecem”.

Cuvintele aceste regale s'nt pentru țară o garanție mai mult că solidaritatea națională, — indiferent de unele neci și trecătoare rătăcirii, — va fi menținută sub auspiciile Coroanei, ca să fie cât mai totdeauna pusă în slujba intereselor obștești.

În această unanimitate a factorilor răspunzători, în preocupările de fiecare clipă a patriotismului lor luminat și clar văzător, opinia publică va găsi încă o pilă, din care să se inspire azi ca și ieri în atitudinea ei prudentă și înțeleaptă.

Desfășurarea evenimentelor din ultimele zile a făcut dovada neîndoioasă, că fruntașii țării, — indiferent de credințe po' tice, — au uitat tot ceace în vremuri normale ar fi putut ca să-i despartă, punând pent u acum în serviciul intereselor mari ale țării acea patriotică unanimitate, la care am asisat dăunăzi în adunarea deputaților.

După ce furtuna va fi trecut, în strălucirea altor vremuri, partidele politice își vor relua, bineînțeles, libertatea de acțiune, vor trece la preocupările ce se vor impune de nevoile acelor vremuri, fiecare urmându-și calea potrivit concepțiilor și credințelor, pe care-și sprijină organizația și dreptul la conducerea treburilor publice.

Deocamdată însă, toate conștiințele și toate zăndurile sunt stăpânite de grija salvării intereselor naționale.

Epilogul luptelor din Serbia.

Gen. Potiorek pensionat. — Noul generalisim al armatei dela sud. — Cauzele retragerii trupelor noastre din Serbia.

— Comunicate oficiale. —

Oficioul „Budapesti Közlöny” publică în numărul său de azi următoarele două autografe ale monarhului:

Iubite cav. Bilinski,

Generalul Oscar Potiorek la cerința proprie din motive sanitare este trecut la pensie.

Viena, 23 Dec. 1914.

Francisc Iosif, m. p.
Bilinski, m. p.

Cellalt autograf este următorul:

Iubite cav. Bilinski,

Numesc pe loc. gen., Ștefan Sarkotic general comandant pentru Bosnia și Herțegovina și-i încreditez agendele de guvernator provincial pentru Bosnia și Herțegovina.

Viena, 23 Dec. 1914.

Francisc Iosif, m. p.
Bilinski m. p.

Relativ la retragerea armatelor noastre din Serbia ni se trimite spre publicare următorul comunicat oficial:

„În legătură cu retragerea forțelor noastre armate s'au răspândit multe șvonuri neîntemeiate. Din ordin mai înalt o personalitate de încredere care ocupă o înaltă funcție militară, a făcut o anchetă la fața locului. S'a stabilit, că comanda supremă proiectase completa zdrobire a inamicului, dar ea n'a fost cu destulă

Dela noi.

III.

Vorbeau azi noapte lanurile.

Lanurile tremurau

Către cer așa vorbeau:

„Cui ne lași stăpâno
Pe ziua de mâne
Holda noastră-i coaptă
Și n'auzim șoaptă
Secerași să vie
Cu mare solie
Holdele s'adune
Să facă cunune...
...Secerișul mare
— Zi de sărbătoare —
Hora-l incunune
O, Stăpâne bune!

Trimite din ceri
Căci tu ai puteri
Dragi secerătoare
Stele lucitoare
Holdele s'adune
Să facă cunune...
Secerișul mare
— Zi de sărbătoare
Hora-l incunune
O, Stăpâne bune!”

Lanurile ascunse

Stelele le răspundeu:

„Stelele-s vrăjite
Nu poate trimite
Ceriul ni i o stea!
Ci la noi ta țoare
Stele lucitoare
Trimite-or solie
Nunta: să știe
Că mândrele stele
S'au grăbit și ele
Mâni cu mâni să strângă
Stelele să plângă
C'au văzut odată
Horă minunată
Și în șase sate
Fețe luminate
Fețe 'nlăcimate...”

Doamne să văd și eu
Secerișul mare...

O. Hulea.

Amintirea episcopului Vulcan.

Fără îndoială cea mai minunată și în efectele sale incalculabile cea mai înălțătoare și frumoasă invenție — născocită de omul dornic de înaintare este scrisoarea. Ea este baza oricărui progres în lumea aceasta, este temeliea culturii

spre care țintește și trebuie să țintească tot omul care se ține om, și toate neamurile cari vreau să trăiască și să-și îplinească menirea pe pământ. Din scrisoare s'a făcut și se face orice progres și prin ea se produce lucrul cel mai cunoscut în lume, pe care nu-l șterge viforul, nici nu-l mănâncă dințele de fier al vremii, nici nu-l trece cu păș: săi acoperitori a toate uitarea: ea naște cultura!

Armatele puternice, tunurile grozave, cetățile întărite și bine păzite, forturile și arsenalele, toate sunt lucruri de lipsă, neamănat de lipsă pentru viața și subsistența unui neam. Din toate aceste cu timpul nu rămâne decât doară amintirea și câteva bucăți și dărâmături; Agamemnon și Pericle cu Grecia lor cu tot au perit, s'au dus ca pleava în fața crivățului iernii, dar cărțile Greciei, cultura ei rămâne neclintite, rămân, cresc și prin ele Grecia veche trăiește și azi, și se poate reconstrui, (ef. și „Carlyle: Eroii” trad. C. Antoniadă, pag. 215).

Trecutul moare, dar glasul lui se aude prin cărți și prin cultură; cu o soliditate neînfrântă, uimitoare, neperitoare leagă trecutul cu timpul de față. Prin cultură s'au schimbat toate lucrurile însemnate și capitale pe pământ, și ea continuă a fi motorul principal al faptelor și stradanilor tuturor oamenilor cinștiți și buni. Pentru că luminează, mai multă luminează — călăuzită de

Prețul unui exemplar 10 fileri.

atențiune la greutatea invincibile. În urmarea vremii foarte rele transportarea de alimente și munițiuni necesare armatei a fost cu neputință, iar deoarece în răstimp inamicul primise forțe noi, și luase ofensiva, în consecință noi am fost siliți să întrerupem ofensiva noastră. Rațiunea a dictat să nu ne angajăm armata în luptă decisivă.

Armata noastră s'a retras, dar ea n'a fost bătută. A fost absolut inevitabil ca la retragere să suferim pierderi simțitoare în oameni și în material de războiu, dar știrile despre aceste pierderi sunt exagerate.

Primită fiind demisiunea, din motive sanitare, a generalului Oscar Potiorek, monarhul a binevoit să numească în locul lui, ca generalisim, pe generalul de cavalerie arhiducele Eugen”.

Importanța întrevederii dela Malmö.

— Părerii. —

Arad, 24 Dec.

Am anunțat, că domnitorii Suediei, Norvegiei și a Danemarcei s'au întâlnit zilele acestea la Malmö, unde s'a discutat asupra atitudinii viitoare a țărilor lor.

Acestei întâlniri, presa suedeză îi atribuie o însemnătate deosebită și o salută cu satisfacție.

Ziarul „*Tidningen*”, cel mai de frunte ziar liberal din Stockholm, stabilește, că această întâlnire de importanță politică deosebită, este un eveniment neobicinuit și unic în noua istorie a Scandinaviei, căci prin ea se demonstrează în mod incontestabil, că cele trei țări trebuie să se mențină în pace și să se ajute reciproc. Mizeriilor beligerenților și să

Încă dela 5 Noemvrie st. n. cele trei țări au adresat beligeranților un protest comun contra împiedicării navigațiunii neutrale și întâlnirea celor 3 domnitori are menirea să pună baze mai largi acestei cooperări.

Ar fi însă o greșeală să se deducă din aceasta, că prin întâlnirea celor 3 domnitori va începe o perioadă a politicii comune.

Ziarul „*Stockholmer Dagblad*” este de părere că deși sfera intereselor comune în nord

este destul de largă și prin întâlnirea celor 3 domnitori și a miniștrilor lor, cooperarea poate câștiga, nu trebuie pierdute din vedere nici limitele unei asemenea cooperări.

Ziarul danez guvernamental „*Politiken*” scrie, că întâlnirea aceasta este dovada politice făcute de multă vreme în nord, și că ea nu înseamnă o schimbare a acestei politici. Fiecare dintre cele trei țări a avut să lupte în cursul războiului cu greutate enorme, acum a sosit timpul, când va trebui să sosească mijlocul pentru înlăturarea acestor greutate.

Cele trei țări nu au nici o obligațiune una față de cealaltă, dar obligațiunile de orice natură ar fi, nu ar avea nici un sens.

Este de o însemnătate deosebită, că trei state, trei popoare își manifestă din sentimente fără obligațiuni prealabile prietenia, recunoscând necesitatea unei cooperări, cooperare care este rezultatul natural al intereselor lor comune.

Întâlnirea dela Malmö este rezultatul unei prietenii sincere și este salutată cu bucurie de popoarele nordului.

Ialor Banting, șeful social-democraților svedezi scrie, că întâlnirea dela Malmö este binevenită și constituie cel mai frumos dar de Crăciun pentru poporul svedez. Conducătorii politici, cari au luat inițiativa acestei întâlniri în interesul păcii și a neutralității, au câștigat merite neperitoare, căci au adus servicii tuturor popoarelor neutre din nord.

Eroii noștri căzuți pe câmpul de luptă.

† Stefan Rancu,

învățător confes. gr. or. în comuna Utvin, lângă Timișoara, soldat rezerv. la reg. de inf. nr. 33 din Arad, după grele osteneți și mizerii îndurate pe câmpul de luptă, a decedat în 26 Sept. n. a. c. în spitalul din Nagyberezna (com. Zemlén), în vârstă de 30 ani.

El deplânge nemângăiata soție și doi mici orfani, cari zădarnic vor mai aștepta sosirea iubitului și doritului lor tată, care-și doarme somnul de veci la poalele Carpaților.

† Nicolae Părvu,

cadet în rezervă, secretarul „Casei de păstrare din Mercurea”, a murit moarte de erou pe câmpul de luptă dela nord. După informațiunile primite, înmormântarea a avut loc în 22 Nov. a. c.

În Mercurea, unde decedat a fost foarte

iubit și stimat, s'a slujit Duminecă un parastas, la care a luat parte foarte mult popor și toți intelectualii din localitate.

† Petru Mureșan

învățător diplomat, a murit în urma ranelor primite în lupta dela Valjevo, în Serbia, într'un spital din Szigetvár.

Sărmanul tată, econom în Socodor, com. Aradului, cu mari greutate și-a ținut doi feciori la pedagogie vrând să dea neamului românesc crescători. Acum n'a avut măcar parte să-l mai poată vedea pe Petru al său înainte de moarte căci când dânsul a sosit în Szigetvár, Petru era mort.

Odihniți în pace scumpi eroi!

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul general se anunță: Operațiunile noastre în Carpați se desfășoară favorabil. În ținutul Latorței am respins la Voloc încercarea Rușilor de a ne ataca. În valea de sus a râului Ung, la Fenyvesvölgy, trupele noastre au capturat ieri 300 de Ruși și au avansat. Ofensiva noastră pornită spre nord-est dela strămoșia Lubkow, în direcția spre Lisko, a câștigat teren. În comunicatul oficial al statului major rusesc, datat din 18 Decembrie, se spune că pe acest front, Rușii ar fi prins 3000 dintre ai noștri și ar mai fi luat dela noi tunuri și mitraliere. Afirmațiunea aceasta e pură invenție. Trupele noastre din acest front au avut o pierdere de 2 ofițeri și 305 feciori, fiind socotiți în acest număr, toți morții, răniții și cei dispăruți. Nici un tun sau mitralieră n'a căzut în mâna dușmanului.

Luptele pe fronturile Krosno—Jaslo și lângă Tuchow, precum și cele ce se dau dealungul cursului de jos al râului Dunalet, sunt încă în curs. Dealungul acestui râu, Rușii și-au repetat atacurile lor zadarnice și pline de pierderi mari și în noaptea trecută. Dealungul Nidei lupta continuă. Podurile ridicate de Ruși peste Vistula, în apropiere de gura râului Nida, au fost încercate de focul nostru. Spre sud dela Tomaszow, trupele noastre au respins atacul întreprins de trupele caucaziene. Luptele armatei aliate pentru zonele Ravka și Bzura durează încă. Astfel pe întreg frontul e în dezvoltare o nouă luptă. — Gen. locotenent Höfer.

redință — îi trebuie lumii pentruca să biruiscă!

Episcopul Vulcan n'a fost niciodată egoist, a fost fricos față de oameni și față de împrejurările grele și mașterie între cari a trecut. Pentru aceea adevărul acela, că prin carte, prin cultură se ridică toate manifestările de viață și bunăstare morală, materială, națională și spirituală a unui neam și prin urmare și a acelu românesc, — adevărul acesta pentru el n'a fost ascuns, n'a fost carte peocluită pentru el, nici taină ascunsă. Genialitatea și inima lui mare au găsit cel mai trebuincios și folositor lucru pentru ai săi: luminarea, ridicarea nivelului lor prin instituția culturală a gimnaziului. Și cum el n'a fost fricos față de piedicile ce i-s'au pus, nici față de împrejurările aproape de neînvinș între cari se făcea imposibilă o lucrare culturală românească, — și cum sufletul lui lipsit de egoism și plin de dragoste față de turma sa cuvântătoare n'a căutat ce e superficial și astfel pentru folosul unei zile: el a aflat mijlocul pentru îndeplinirea unei fapte însemnate și cu urmări atunci chiar incalculabile.

Idea fondării gimnaziului din Beiuș a episcopului Vulcan (1828) a ieșit dintr'o minte mare și din frământarea necontenită a unui om mare, a unui erou, — și mulțămită lui Dumnezeu, ea a însuflețit pe un om care n'a cunoscut pedecă, n'a cunoscut osteneală, frică, supărare și năcaz când era vorba despre un lucru despre care era convins din adâncul sufletului, că e scăparea, —

singura scăpare și înălțare a neamului său și a credințelor păstoriți.

Acest crezut — natural — de o idee a unui vizionar, de un ideal nerealizabil și abia atins cu mintea numai, — ideea fondării unui gimnaziu pe timpurile acele, și încă în Bihor, spre a lumina și a ridica pe fiii beților iobagi rămași atâta vreme în mizerie și întunecimea cea mai nepătrunsă. Dar episcopul Vulcan nu numai a cuprins în sufletul lui mare trebuințele cele mai adevărate, cele mai puternice și mai urgente a românismului întreg, și mai ales a colțului de țară, părăsit, uitat, săracit ce se chema Bihor, — ci cu o mână tare, cu un adevărat zăd de apostol adevărat al veacului aceluia sec și plin de pedantism, un adevărat apostol pentru dețezeza sa și pentru neamul său, — a intrupat însuș prin această idee crezută a unui vizionar și a pus-o pe baze solide prin 150 mii, cari le-a dăruit gimnaziului tinăr.

A mers înainte fără teamă pe drumul apucat care l'a crezut de bun, căci s'a încrezut în poruncile și alegerea Puterii mai înalte care toate le îndreaptă, — și astfel a făcut lucru bun. Astfel a ajuns să fie nu numai căutător ci chiar aducător de lumină, căci a făcut posibilă împărtășirea luminii strecurate din strădaniile tuturor învățaților serioși cari au trăit în cursul veacurilor.

Toate boalele sociale, toate neînțelegerile, frecările, toate revoluțiile și vărsările de sânge, franceze și celelalte, s'au născut, s'au desvoltat

și au izbucnit ca trebuințe și urmări logice din abaterea lumii dela Dumnezeu, dela sinceritate și adevăr. Alungând pe Dumnezeu din biserici, din școli și din toate locurile, — trebuia să se scufunde lumea în păcatele sale, trebuiau neapărat să izbucnească odată flăcările neîndestulării, ca întreaga lume fiind curățită, să fie mână în ogașul de mai nainte. — Mintea lui Vulcan a înțeles și lucrul acesta; a înțeles că fără Dumnezeu nu există știință adevărată, nu există moralitate și viață socială și nu există adevăr. Mintea lui pătrunzătoare s'a îngrijit, ca sufletele generațiilor tinere să nu fie înveniate de sgomotul acelora, cari vreau să monopolizeze știința și să o pună în serviciul unei păreri falze până'n adâncul adâncului, — că adevărat omenimea trebuie să piardă Dumnezeirea din concepțiile sale despre univers. A vrut să păzească tinerimea noastră de acest venin și minciună, de aceea a rânduit ca profesorii să fie totodată preoți cari să chizeșuească, ca știința propusă de ei va fi știința adevărată iar nu pipăire în întunec, înhamare la ambiția deșartă a unor „învățați” falși cu pretenția de dascăli infabili ai luminii, — cum sunt „monștii” în științele naturale, și alții asemenea lor, atești mărunți sau mari în toate ramurile științei. Priceapă el bine, că nomenclaturile științifice sforăitoare și teoriile abia sau de loc plauzibile încă nu formează științe adevărate!

Conduc de intenții nobile față de biserică sa și față de neamul său iubit; episcopul Vulcan a fă-

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: sursele făcute împotriva noastră în dunele apropiere de Lombartzyde și spre sud dela shoote, trupele noastre le-a respins cu ușurătate. Lângă Richembourg și Loavue i-am alungat pe Englezi din nou din pozițiile lor. Pozițiile le-am cucerit dela Englezi între Richeng și între canalul Aire—La Bassée, le-am învins față cu atacul desperat al Englezilor — am întărit.

Pe 20 Dec. până acum au căzut în mână 750 de Englezi și soldați din colonii, 5 mine și 5 puutoare de mine.

În ținuturile mai depărtate dela Chalons du Sud a desfășurat o activitate foarte vie. Atacurile îndreptate împotriva noastră la Suoan și spre nord dela Lilley și sudvest dela Suoan le-am respins, suferind Francezii în mai multe puncte pierderi mari. (Comanda supremă)

Berlin. — Dela cartierul general se anunță: Rusia orientală și occidentală situația nu s-a schimbat. Pentru zonele Bzura și Rawka nu s-a început lupta. Pe țărmul drept al râului Vistula situația nu s-a schimbat. (Comanda supremă)

Budapesta. — Submarinul nostru nr. XII, al căruia comandant e locotenentul de linie al marinei, Lerch Egon, a atacat în 21 c. înainte de azi, în strâmtoarea Otranto flota franceză pusă din 16 vase de război, și a lansat în aer un vasul arborat, Courbet, două torpileduri, fiind vasul cucerit de amândouă ori. Atacul a provocat în rândurile flotei dușmane, o mare zarvă. Din cauza apropierii periculoase a vaselor, și a vremii nefavorabile, iar aruncarea valuri puternice, submarinul nostru nu a putut să se asigure despre soarta vaselor dușmane. (Comandamentul flotei).

Budapesta. — Submarinul francez „Curie” nu a avut vreme să atace, a fost bombardat și cucerit de bateriile noastre de pe coasta și de vasele de pază. Comandantul și echipajul în număr de 26, de pe submarinul dușman au fost luați și i-am făcut prizonieri. Lipsedoiile ofițerilor și submarinului. (Comandamentul flotei).

Germanii se întăresc în Schelde.

Amsterdam. — Germanii au început gura de la noi cumva flota engleză să-și gura gura din această parte. Trupele germane sunt insuflăte de știrea victoriei din Polonia.

Camera franceză e cu încredere.

Paris. — În ședința din 22 Decembrie a camerei franceze președintele Deschanel a vorbit în discursul de deschidere despre deputații

căzuți pe câmpul de luptă. Primul ministru Viviani a citit declarațiunea guvernului și a spus că Franța va lupta până când Europa nu va fi deplin eliberată, iar vorbind despre reconstruirea Belgiei, a fost aprobat de deputați. Primul ministru francez exprimându-și convingerea că Franța va învinge cu siguranță și-a terminat discursul, sărbătorit de întreaga camera. Desbaterea proiectelor prezentate a fost amânată pe ziua următoare. Ședința senatului francez a avut un decurs similar.

Aeroplanele anglo-franceze în acțiune.

Rotterdam. — „Times” anunță că în 12 c. au fost aruncate din aeroplan 12 bombe asupra locuinței lui Zeppelin, în apropiere de Bruxella. Tot același ziar mai anunță că un pilot englez a zburat cu un hidroplan deasupra Ostendei și a aruncat 9 bombe asupra orașului. Pilotul englez crede că bombele au cauzat pagube simțitoare.

Strassburg. — (Alsacia). Azi, Marți, după amiază pe la orele 3 s'a ivit deasupra orașului un aeroplan dușman și a aruncat în apropiere de Mühlenbeg la Ilkirch o bombă, ruinând o baracă goală și cauzând stricăciuni într'un hambar de grâu. Câteva bucățele din bombă au fost aruncate până în portul comercial. N'a fost rănit nimeni. Asupra aeroplanului care plutea la o înălțime de 1500—1700 metri s'a puscat de mai multe ori.

Imprumutul de 1 miliard al Italiei.

Roma. — Agenția Stefani anunță, că un decret autoriză guvernul să emită un împrumut de un miliard în obligațiuni răscumpărabile în 25 de ani cu începere dela 1 Ianuarie 1915 cu 4 la sută dobândă și 97 la sută emisiunea. Subscrierea se va face în primele zece zile din luna Ianuarie. Subscripțiile de 100 lire vor trebui să fie pe deplin vărsate. Pentru subscrierile mai mari se va vărsa întâi 10 la sută apoi se va putea vărsa la 1 Aprilie, 1 Iulie, 1 Octombrie din 1915.

În timp de zece ani — adică până la 1 Ianuarie 1925, obligațiunile împrumutului nu vor putea fi nici convertite nici răscumpărate. În 15 ani de-arândul tezaurul va îngriji de stingerea împrumutului.

Restrângerea pașapoartelor în România.

București. — Pe lângă dispozițiunea de a nu se mai libera pașapoarte pentru străinătate Românilor în etate dela 20 la 45 de ani, să exercită la graniță cel mai riguros control la trecerea supușilor români, cari părăsesc țara, spre a nu se luda arătata dispozițiune.

Soarta Kiaotciaului.

Tokio. — Răspunzând interpelărilor cu privire la faza din ultimul război japonez adresat Ger-

maniei, după care Kiaotciau trebuie restituit Chinei, ministrul de externe Kuto a declarat, că nu poate deocamdată să spue nimic despre viitorul lui Kiaotciau; Japonia n'a făcut în această privință nici o făgăduială. (Corr. B.)

Răsvrătirea din Africa de sud.

Londra. — Răsvrătirea din Africa de sud se poate privi ca terminată. Nu mai rămâne decât foarte mici detașamente de răsculați. În ziua de 10 Dec. la Serfontein Wesseles, 1200 răsvrățiți s'au predat. Până acum 7000 de răsculați au fost capturați.

Decorarea colonelului Rudeanu.

Roma. — Colonelul Rudeanu, din armata română, a fost numit comandor al ordinului Sf. Mauriciu și Lazăr. Regele Italiei i-a trimis însemnele prin adiutantul său. (Stefani)

Luptele la Yser.

Amsterdam. — „Telegraph” anunță din Sluis: Aliații luptă dealungul Yserului pe bărci și plute, mai cu seamă în ținutul inundat de lângă Lombartzyde, unde lupta e mai violentă. La Keyem și Eessen se dau de asemenea lupte pentru constrângerea Germanilor să evacueze Dixmuindenul. Englezii afirmă că au înfrânt frontul german la Middel Kergue. Tot așa de falsă e și știrea că aliații ar fi ocupat Rouselaere.

Ridicarea stărei de asediu în Bulgaria.

Sofia. — Consiliul de miniștri bulgar a hotărât ridicarea stărei de asediu în regat. Ridicarea stărei de asediu se va face la 11 Dec. v., adică cu o lună înainte de începerea alegerilor județene.

Măsura aceasta a fost luată în urma cererii opoziției, care a amenințat cu abținerea în alegeri, dacă starea de asediu nu va fi ridicată.

Autograful regelui bulgar către regele României.

București. — D. Radoff ministru bulgar al Afacerilor Externe a fost primit într-o lungă audiență de M. S. regele Ferdinand cărui i-a remis un autograf al M. S. regelui Ferdinand I al Bulgariei, răspuns la scrisoarea prin care augustul suveran al României îi notifică urcarea pe tron.

După cât se știe, scrisoarea regelui Bulgariei e concepută în termeni foarte călduroși.

Suveranul bulgar face aluzie la legăturile de rudenie cari îl leagă de familia regală română și exprimă speranța într-o prietenie sinceră și durabilă, care să continue între cele două țări.

America de Nord va interveni pentru pace.

Geneva. — Un ziar din Paris anunță că în Ianuarie America de Nord va face noi propuneri de pace conducătorilor războiului.

ieru bun, minunat, a cărui efecte folositoare se pot trece în cadre atât de mici. Așa în lume mult și bine, pentru alții, pentru noi și pentru sine; n'a vrut să facă șgomot, crat cu vorbe multe, cu laude, cu răsnet, și și-a asigurat cinstea, amintirea cu laudă dragostea noastră a tuturor. Poate nici nu știe n'a crezut ce lucru mare și însemnat este, totuși generațiile urmase lui, generațiile actuală și cele viitoare își vor arăta în timp și între orice împrejurări recunoștința de el. Poate modestia lui s'ar îngrozi și avea sărbătorirea de care are parte așezată — dar toate generațiile trecute, prezente și viitoare îl vor sărbători, căci el a intrat în noi curată dorință despre care n'ar fi crezându-i că va fi înfăptuită vre-odată.

cum trăim vremuri grele, în mijlocul dondarmelor, când un pas numai, și va fi cu arat „bellum omnium contra omnes”, răsturnătorilor contra tuturor. Sângele mult cîrsă și pierduri omenesti înmoaie pământul bădă de copitele aspre a cailor sălbatici, pînă la care înzădar mai așteaptă roadi și să sutele de mii de familii. S'a pornit flacăra asă a războiului, și lumea întreagă arde și alvătăe și nu este cine să poată stinge! Cătelete, tânguierile și plângerile celor pierduți, celor rămași, larma asurzitoare a pustirii și pierderilor pământești trebuincioase pentru traiul rit de toate zilele — sunt înghițite de buldarmelor, de copitele cailor și de paștele nești răscolite, cari până acuma ardeau

mocnite în sufletele tuturor, ca jerașul sub cenușe, izbucnind cu o furie care nu mai poate fi oprită și de care nu s'a pomenit în lungul istoriei lumii.

Nici în mijlocul acestui tumult nu poate amuți glasul de recunoștință față de fapta mare a episcopului Vulcan. Il va sărbători toată lumea românească, nu numai dieceza lui. E drept că îngrijiți de soarta noastră și de viitorul nostru, dar îl vom sărbători și pentru binele ce l'a făcut bisericii și diecezei sale ca păstor bun și părinte grijitor, — și pentru cele 72 parohii românești adnexate la stăruințele lui la dieceza Orăzii din ceea a Muncaciului, ci mai ales pentru ridicarea și dotarea focarului de cultură, care a crescut atâta și atâta bărbați vrednici pentru biserică și neamul nostru.

Orice chaos cere, pretinde un centru în jurul căruia să se învârtăască. În societatea omenescă se observă o desorganizare, descompunere dureroasă. Multe din forțele chemate să lucreze, să-și implinească fiecare aparte lucrurile lor cari li-s'au sortit, — sau nu lucrează de loc pentru binele de obște, pentru aceia pentru cari sunt rânduie să lucreze, ci numai pentru binele și folosul propriu, — sau lucrează chaotic, fără ideal, fără țintă hotărâtoare, fără îndrumare și fără uniformitate, ba chiar pustitor și fără rânduială. În acest proces de desorganizare ne cade atât de bine să punem înaintea ochilor noștri un exemplu viu, care să ne îndrume prin faptele lui frumoase și mari — la

abnegațiune, la folosirea cât mai potrivită și conștiință a forțelor noastre acolo, unde societatea are lipsă de forțele aceste. La aceasta învâță amintirea episcopului Vulcan; ne mai dovedește cu tărie neînfrântă, că pentru omul care lucrează pentru un scop bun, folositor și care implinește cerința vremii și a împrejurărilor, pentru omul care luptă pentru dreptate: nu există piedecă, nu există greutate, care să n'o poată delătura prin stăruință de fier, — și omul acela își va vedea idealul împlinit.

Nu putem vedea nimic înainte din viitor. La o depărtare mică dela noi trebuie să ne îndestulim cu combinații, cu posibilități și cu licăriri de nădejdi. Orice întâmplare, schimbare neprevăzută în mersul lucrurilor răstoarnă toată combinația și nădejdea noastră. Cu toate aceste credem, ba suntem convinși, că până când vor fi oameni gânditori, nepreocupați, iubitori de cultură și umblători la lumina ei, și mai ales până când vor fi oameni recunoscători: amintirea episcopului Vulcan, scrisă în inimile noastre, va trăi și ne va îndemna la bune și folositoare lucruri. totdeauna.

„Unirea”.

George M. Pteancu,
preot.

In jurul incidentului dela Hodeida.

Viena. — Se telegrafiază din Roma ziarului „Herald”:

Italia a pus Turciei următoarele condițiuni pentru rezolvarea incidentului dela Hodeida:

1. Consulul englez să fie lăsat liber de a se întoarce la consulatul italian;

2. autoritățile locale otomane să prezinte scuze formale consulului italian;

3. cavasul rănit să fie despăgubit de daunele ce le-a suferit.

Coltano. — Se zice că guvernul otoman ar fi comunicat guvernului din Jemen, dispozițiuni ca să fie destituiți acei funcționari cari au provocat neplăcutul incident din Hodeida.

Germanii vor ataca Varșovia.

Milano. — Se anunță din Petrograd, că Germanii întreprind atacuri puternice pentru a înainta pe drumul spre Varșovia. Germanii intenționează să atace cetățile Nowogeorgievsk, Lovici și Varșovia. (Telegramă întârziată).

Escadra franco-engleză blochează Dardanelele.

Basel. — După informațiuni din Atena, escadra franco-engleză care blochează Dardanelele este compusă din: 6 dreadnoughte, anume 4 engleze și 2 franceze; 4 crucișetore engleze și 3 franceze, 2 puitoare de mine franceze, 8 contratorpiloare engleze, torpiloare franceze, submarine și numeroase transporturi. Escadra este comandată de amiralul Compagney.

In ajunul forțării Dardanelelor.

Sofia. — Ziarul guvernamental „Utro” publică o telegramă din Constantinopol, în care se arată că 2 escadre din flota anglo-franceză, compuse din 60 mari unități navale de linie și 10 submarine, s'au apropiat la o mică distanță de Dardanele, pe care are intenția a le forța cât de curând. După „Utro” comandamentul suprem al flotei anglo-franceze ce mediează în acest scop a primit ordin formal să forțeze Dardanelele.

Roma. — Ministrul Serbiei la Paris, d. Vennitch interviewat de ziarul „Petit Parisien” făcând aluzie la reînnoirile teritoriale din Balcani, despre care s'a vorbit a zis:

— Numai când situațiunea militară va fi deslușită, când succesul va apare strălucit pentru țările aliate contra imperiilor centrale, numai atunci celelalte probleme vor putea fi examinate. Până atunci ar fi de prisos a discuta vre-o combinațiune, deoarece evenimentele se schimbă din zi în zi și ori ce prevedere e cu neputință. Cabinetul de sub președinția dlui Pasici este în adevăr un cabinet de apărare națională în care toate partidele sunt reprezentate de bărbați cari iormează forțele cele mai vii din țara mea.

În ceea ce privește programul următor de d. Pasici, el este îndeobște cunoscut. Pentru întâia dată, sub conducerea acestui bărbat de stat, țara noastră și-a exprimat dezideratele și năzuințele cari ținteste.

Soldatii noștri se încearcă să înfăptuiască cu jertfele lor acest program al nostru.

Crucișetor german înecat.

Londra. — Se anunță oficial din Petrograd, că crucișetorul armat german „Karl Friederich” s'a scufundat în Baltica.

Diferite.

— Căpitanul orașului Arad a dat o ordinațiune, în care provoacă locuitorii orașului să-și păstreze liniștea și să nu dea crezământ minciunilor lansate de agenții cobitori, iar pe aceștia să-i denunțe poliției care va proceda corăspunzător împotriva lor.

— Primul ministru român Brătianu a prezentat camerii române un proiect de lege care autorizează guvernul să pună în aplicare dispoziții excepționale.

— Banca germană a redus etalonul dela 6 la 5 procente.

— Ambasadorul austro-ungar la Roma, baronul Macchio a plecat din Roma la Viena.

— Secretarul de externe al Statelor-Unite, Bryan, și-a dat dimisia.

Ma! nou.

PREȚUL AJUTORULUI JAPONEZ.

Berlin. — O distinsă personalitate a unui stat neutral care în prezent petrece în Petersburg, spune, că Rusia în repeșite rânduri a cerut ajutor Japonezilor. Aceștia au cerut în schimb jumătatea insulei Sachalin, ceea ce li s'a și dat din partea Rusiei. Și până acum Japonezii au transportat Rusiei numeroase tunuri.

TURCII AU OCUPAT ASSERBEIDSAN.

Frankfurt. — „Frankfurter Z.” anunță: Curzii și Turcii au ocupat aproape întreaga regiunea Asserbeidsan. Pretutindenii Rușii se retrag.

LUPTELE DIN NORDUL UNGARIEI.

Nagberezna. — După o crâncenă luptă cu Rușii, trupele noastre au recucerit localitatea Klesvölgy, în extremul nord al comitatului Ung. Au mai cucerit și localitățile Tiha și Havasköz. În Ung dușmanul mai deține numai Ujocul, dar și aci sunt numai ariergardele rusești. Azi am bombardat în mai multe puncte pozițiunile dușmanului.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Decembrie 1914.

D. Titu Maiorescu a dăruit Fundațiunei universitare „Carol I”, din bogata și frumoasa sa bibliotecă 4391 volume și broșuri, din cari 1263 sunt legate. Toate aceste cărți de netăgăduit interes pentru studiile universitare, au fost încorporate în biblioteca instituțiunei, făcându-se pe fiecare o specială mențiune a generosului donator. Generațiunile actuale și viitoare se vor folosi de sigur cu plăcere și interes de aceste cărți, dintre cari poate multe poartă interesante adnotări ale iustitului fost profesor al Universității române și întemeietor al criticei române.

„Mind székeley és szász fiu”. În numărul 321 a lui „Pesti Hirlap” cetim următoarele: Cu ocazia cuceririi orașelor Przelborz și Pietricow statul nostru major face amintire și de două regimente din Ungaria, ceace iarăș ne încunună cu o nouă glorie. Sunt regimentul de infanterie 31 din Sibiu cu ostașii lui Săcui și Sași și reg. de inf. 34 din Cașovia...

Minunate informații. Am vrea să ne spună „P. H.” cam câți Săcui sunt în regimentul 31 din Sibiu? Vor trebui să întrevină și mâine Săcuii și să protesteze împotriva așii tupeu atât de fără păreche.

Pentru orfanii căzuți pe câmpul de luptă. D. Coriolan Șanu, preot în Abrani, a trimis administrației ziarului nostru suma de cor. 21 ca să se ocupe de văduvelor și orfanilor, ai căror soți și părinți au căzut pe câmpul de luptă.

Am primit la administrația noastră 10 cor. dela Reuniunea învățătorilor români din Arad, ca răscumpărare de cunună pe sicriul regretatului Nicolae Ștefu pentru orfanii soldaților căzuți pe câmpul de războiu.

† Elenuța Miclea, fetița învățătorului Iosif Miclea din Gerebenț (în Bănat), elevă în cl. II-a civilă a decedat în vrâsta fragedă de 11 ani. În mormântarea defunctei a avut loc în 29 Nov. a. c. în cimiterul din Gerebenț. O deplâng nemângăiații părinți, sora, fratele și număroase rudenii, cărora le trimitem condoleanțele noastre.

Avansări în armata comună. Monitorul Oastei Nr. 100 publică o serie de avansamente în corpul ofițerilor armatei c. și reg. Intre ofițerii avansați găsim pe următorii Români:

La trupa infanteriei: La rangul de major: căpitanii Iuliu Boros din reg. 5 și Dumitru Turcan reg. 41.

La rangul de căpitan: locotenenții Leo Cimpoaca de Serova reg. 65, Pompeiu Andrea reg. 39, Gheorghe Muntean reg. 37, Ovidiu Ivașcu reg. 61, Eremie Hamza reg. 43, Theodor Serb reg. 33, Ioan Hidu reg. 43, Traian Popa reg. 64, Moise Riscuția reg. 33, Valeriu Sandor de Vișt reg. 33, Ștefan Tuturean reg. 41, Alexandru Maniu reg. 61 Semproniu Luca reg. 31.

La rangul de locotenent: sublocotenenții

Victor Precup reg. 32, Dumitru Popovici reg. 50, Valeriu Dănilă reg. 51, Emilian Piso reg. 62, Nicolae Candrea reg. 62, E. Verindean reg. 31, Gheorghe Buna reg. 50, Romulus Moldovan (împărțit la artileria de câmp), Petru Bobic reg. 43, Ioan Dima reg. 49, Petru Balica reg. 50, Dumitru Căltun reg. 64, Ladislau Trica reg. 43, Marcel Aslan reg. 83, Maximilian Biscan reg. 17.

La rangul de sublocotenent: aspiranții de ofițeri: Ilie Câmpian reg. 34, Pavel Nedelcu bat. de vân. 28 Gedeon Seracin reg. 1, Ioan Braia reg. 33, Gheorghe Sorescu reg. 2, Basile Nicoară reg. 59, Valerian Rusindelariu reg. 57, Aurel Crainic reg. 51, Cornel Voronca reg. 63 și Paul Pujan reg. 62.

La armata artileriei: La rangul de căpitan pe locotenentul Coriolan Bardossy la reg. de art. 34.

La rangul de locotenent: sublocotenentul Ioan Gaja reg. art. de munte 2 și sublocotenentul Radu Corcea reg. de art. 34.

La rangul de sublocotenent pe aspirantul de ofițer Olimpiu Curta reg. de art. 21.

In memoria iubiților răposați. Doamna Maria Penciu, văduvă de jude r. în Hațeg, dăruiește cu prilejul sărbătorii marelui mucenic Nicolae și întru vecinica odihnă a scumpulor să decedați, anume a soțului său Nicolae Penciu fost jude r. și a fratelui său episcopul Caransebeșului Nicolae Popea, suma de 10 cor. la „Fondul episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași”. Pentru prinos, exprimă stricere mulțumite, în numele Reuniunii sociale români sibiieni, Vict. Tordășianu, prezident.

Devotamentul coloniilor către Anglia. Guvernul englez a publicat o carte albă care înregistrează darurile făcute Angliei de către coloniile sale cu ocaziunea războiului. Ofertele de ajutor vin din toate părțile lumii și dela toate rasele și sunt de diferite feluri. Doamnele din Canada au oferit articole pentru spitalele navale și de uscat; Australia a votat 250,000 lei pentru a veni în ajutorul Belgiei; Statul Victoria (din Australia) contribuie separat la acelaș scop cu 550,000 lei; Noua Zelandă oferă 550,000 lei pentru a se împărți între fondul național de ajutor și fondul de ajutor al beligeranților; Insula Dominica (Indiile occidentale) a trimis 100,000 L. pentru aviația. Statul Ontario a trimis 100,000 L. pentru aviația. Canada a trimes făină; mai multe doamne australiene au trimes o tonă de unt pentru răniți, Noua Zelandă a trimes fonduri pentru se cumpăra 2 aparate de raze X și doamnele trimes bandaje și ciorapi pentru trupele din Zelandă. Rhodesia din Africa a trimes tutun și cigarete, insula Grenada, Cacao, Ins. St. Vincen și Montserat (Indiile occidentale) cereale și medicinale; Guiana engleză (America de sud) orez, rom și zahăr, din insula Trinidad a sosit tutun și altele.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Șezava societate pe acții Resicabány

Convocare

P. T. D. acționari ai institutului „Șezava” se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară

ce se va ținea în 3 Ianuarie st. n. 1914, Duminecă la 10 ore a. m. în localul institutului următoarea

ordine de zi:

1. Raportul comitetului de supraveghiere despre cumpărarea realității „Schiesstätt” proprietatea dlui director executiv Grigoriu Pocrea.

2. Eventuale propuneri.

Resicabánya în 19 Decembrie 1914.

Brodnianszky János,
prezident.

Petru Bandu. Axentie Muresan.

iff. Strobl Ferencz.

Be 2333.